

“No sé per què el lector m'és fidel”

L'escriptor Ferran Torrent torna, després del seu viatge literari a Cuba, a la seva València negra amb 'Cambres d'acer inoxidable' (Columna). Tots els ingredients de la narrativa torrentiana hi reapareixen, amb més intensitat encara. La novel·la és un reflex de la València zaplanista; a l'entrevista, Torrent en comenta els trets, sense rebutjar parlar de les seves característiques personals.

Ferran Torrent torna al detectiu privat Toni Butxana amb *Cambres d'acer inoxidable* (Columna). Amb el comissari Tordera i el periodista Hèctor Barrera, ens guien per la València del crim, el sexe comercial i la corrupció.

—Tinc entès que en pujar al tren que us portava a Barcelona per parlar amb la premsa de *Cambres d'acer inoxidable*, us heu trobat amb l'editor Josep Gregori, de Bromera, i el seu home de premsa, Joan Carles Girbés. A Castelló, se'ls afegia Joan F. Mira. Tots tres venien a Barcelona per presentar *Els Borja, família i mite*. Però no heu pogut fer el viatge plegats perquè ells ocupaven seient de classe preferent i vós de turista. Publiqueu en una editorial de la capital i us paguen el bitllet de turista i els de l'editorial de la "perifèria", de la vostra "perifèria", paguen els seus autors amb bitllets de primera. Quin negoci no heu fet!

—**Vaig venir en segona perquè jo em pague el tren i l'editorial, l'hotel, i és un hotel de primera. És un costum. Paguen l'hotel i les dietes. Quan editava amb el vostre amic Vallcorba, m'ho pagava tot jo.**

—Ja no us dona suport, l'editor Vallcorba? El *Nou diccionari 62 de literatura catalana* diu que Quaderns Crema es caracteritza per donar suport a escriptors com Ferran Torrent.

—**No. Ni me'l dona ni té per què donar-me'l. Des del 1994, quan vaig deixar Quaderns Crema. El que és lògic del sectarisme dels editors és donar suport als seus i per tant és normal que ara no ho faça.**

—Els grossos cigars que fumeu, com el que fumeu ara, formen part de les

dietes que us paga Columna durant la vostra estada a Barcelona?

—**No. Això és personal. Els vicis són a càrrec de l'autor.**

—Potser perquè si els vicis us els paguen no s'assaboreixen tant? Vaig conèixer un periodista que el van convidar a gaudir d'un vici i diu que mai més, que sense pagar de la butxaca pròpia la cosa no funciona.

—**Us referiu a l'anècdota de Vallcorba i jo?**

—No. No la conec.

—**L'anècdota és que vaig deixar-li l'original un dimarts, el Penja els guants, Butxana, i a la nit em diu: "et pague el que vulgues". I jo li dic: "un bordell". I hi vam anar i vaig dir "una per a cada un", però ell no volgué. I ens n'anàrem. El primer pagament editorial pagat en espècia de la literatura catalana. Només per això hauria de figurar en aquest maleït diccionari.**

—No hi figureu perquè ni heu nascut abans del 1950 ni sou tan excepcional com Quim Monzó o Sam Abrams.

—**O el Casassas, que també hi surt. No hi tinc res a dir. Això són criteris literaris i com tots els criteris, són subjectius. Francament, no hi tinc res a dir. Si consideren que això és el just, perfecte. Però el que jo no acabe d'entendre, al fil d'aquesta reflexió, és per què només fins al 50. Francament, no ho entenc.**

—La primera edició del diccionari, del 1979, no imposava cap límit d'edat.

—**Segur que hi ha autors nascuts després del 50 amb obres més consolidades que els nascuts abans. Tornant a la qüestió anterior, deixeu-me fer una reflexió. Diria que el vici que**

“El 50% de la gent que em ve a la Fira de València perquè li dedique un llibre és castellanoparlant. Això m’ha agradat molt, ja que és un públic que pot llegir en català, però que en semblava reticent.”

et paguen és el que vol l’altre i el que tu pagues, és el que tu vols. Per això és millor que te’l pagues. De totes maneres, jo sóc partidari del plaer, no del vici, perquè no sé moltes vegades on és la frontera.

—En la novel·la que acabeu de publicar apareix un establiment de carretera que es diu “Las Cocodrilas, més que un club”. La idea que els clubs de carretera són més que un club és vostra?

—No. És vostra. Em va quedar gravada i quan vaig repassar la novel·la vaig recordar el que em vàreu dir, mentre m’entrevistàveu, que els únics clubs que són més que un club són els de carretera. El perill que tens de parlar amb un novel·lista és aquest. La frase del comissari, “com pots permetre que et facen un francès en un club que es diu Las Cocodrilas”, és de Ramon Barnils. Vam anar a la Seu d’Urgell i a l’eixida de Tàrrrega vam anar a un club que es deia així i en Ramon va dir: “com vols anar que et facin el francès en un club que es diu Las Cocodrilas”. És veritat. M’ho vaig apuntar. De totes maneres, no arriba a ser un plagi com el d’Ana Rosa Quintana, encara. Hi

ha referències, al llibre, com l’atrancament que fan els anarquistes, a un atrancament que vaig agafar d’un llibre sobre Quico Sabater que explica que va atracar prostíbuls de luxe. Em va agradar la idea d’atrancar bordells de luxe.

—*Cambres d’acer inoxidable* recupera personatges coneguts pel lector. Què hi trobarà de nou el lector?

—El que hi ha de novetat en aquesta novel·la és un aprofundiment en els mateixos personatges. Estan més dibuixats. Hi ha una mirada una mica més profunda sobre la ciutat, més social, més política, fins i tot més urbanística, sense caure en l’assagisme. També crec que canvia l’estructura de la novel·la, que bascula entre el passat i el present. Sense el passat no es pot entendre el desenllaç.

—Aquest aprofundiment us ha obligat a dedicar-hi més temps, a anar més a poc a poc, a repassar més el text?

—De sempre, estic més temps repassant que escrivint. La primera redacció és una redacció on l’interès està en l’estructura. I en les altres redaccions, l’interès és estètic. Pense en primer lloc en l’estructura, en l’arquitectura de la novel·la, que és allò més fàcil. Una vegada feta l’estructura, estàs més tranquil, ja saps que la tens feta i només et queda millorar-la. Aquesta inquietud, preocupació, que tens en començar la novel·la, l’angoixa per desconèixer com serà, desapareix després de la primera redacció.

—Com és un dia en la vida de Ferran Torrent?

—Ara no sé si ser sincer absolutament o enganyar-vos. Perquè no sé què pensarà la gent. Jo m’alce d’hora, sense despertador. Cap a les set. Patisc insomni. Desdejune. Un pot de te. Pa amb oli pur d’oliva i un suc de taronja. Compre els diaris. *La Vanguardia*, el *Levante* i el *mundo deportivo*, si guanya el Barça. Si no, no. Faig mitja hora de fúting. Torne a casa i solc llegir fins a la 1. Dine i em pose a treballar, generalment de 2 a 5 perquè és l’hora que ningú no truca i per escriure són hores molt profitoses. I cap a les 7, el meu amic Sebas,

àlies el Roget, ve a buscar-me, em trau de casa i llavors anem a fer una copa i a sopar. Torne a casa, a hores diverses, depèn de les circumstàncies. I llegesc abans de dormir. Una vida avorridíssima.

—Sobretot, si no expliqueu les vostres sortides amb el Roget.

—Clar. Això ho expliqueu en un diari que publicaré l’any que ve i es dirà *Això és tot (de moment)*. Grans jugadors de pòquer. Cases de prostitució de luxe de València on van els polítics. Clubs de salsa. Grans restaurants.

—Llocs on us faran descompte, per haver-ne parlat.

—Sí, però el descompte és per client habitual. Si expliqueu un local l’he de veure bé i vaig anar a un club de luxe, a València, que et recomane si vas a València.

—Puc dir que vaig de part vostra?

—Sí. Més que de part meua, de part del Roget. A més, la senyora és catalana. La senyora em va explicar el que volia saber per escriure *Cambres d’acer inoxidable*. Parlant seriosament, crec que un novel·lista, si descriu les coses les ha de conèixer. A vegades llegesc novel·les on veus que el novel·lista no coneix prou bé el que intenta descriure. Bé, que ha de fer sacrificis de tant en tant i anar per ahí. Treballant per als lectors sempre. I lectores.

—Sabeu si teniu més lectores que lectors, com tants escriptors?

—La veritat és que és difícil saber-ho. Sé que *Gràcies per la propina* va ser molt llegida per les dones, cosa que m’agrada perquè les novel·les no han de ser de dones per ser llegides per les dones.

—Una pregunta de qüestionari: Chandler o Hammet?

—Chandler. M’agraden els dos, però Hammet per a mi és massa ideològic i Chandler té més ironia. Alguna vegada he dit que el meu model de novel·la seria el director de cinema Billy Wilder. Per què? Perquè tu agarres una pel·lícula com *Primera plana* i t’explica un problema realment tràgic a través del sarcasme i la ironia. I en la meua obra sempre hi

haurà humor perquè és una defensa. Ironia, sarcasme, autoironia...

—A què atribuïu el fet que el mercat català s'hagi cansat de les col·leccions de novel·la negra i no de les novel·les negres de Ferran Torrent?

—La lectura que jo en faig és que sí, la meua és una novel·la negra, en clau satírica, però crec que l'he codificat en clau valenciana. El lector sap que no es trobarà amb una novel·la negra convencional, que hi trobarà més coses. No sé. La veritat és que no saps per què el lector t'és fidel.

—Seguiu cap autor actual de sèrie?

—No. Rellegesc. Llibres de la meua biblioteca. Fa sis o set anys que no he comprat cap novel·la negra, a excepció de James Ellory, que es va fer famós, i no em va entusiasmar. Quan fa alguns anys que no has llegit una novel·la negra, t'oblides del seu contingut i quan la rellegeixes, sembla que ho faces per primera vegada. Un Greene el recordes més però també m'agrada rellegir-lo. Les novel·les responen a un estat d'ànim determinat i amb la lectura passa una cosa semblant. Segons el teu estat d'ànim, hi descobreixes unes coses o unes altres.

—Després del viatge cultural a Cuba, en teniu pensat cap més?

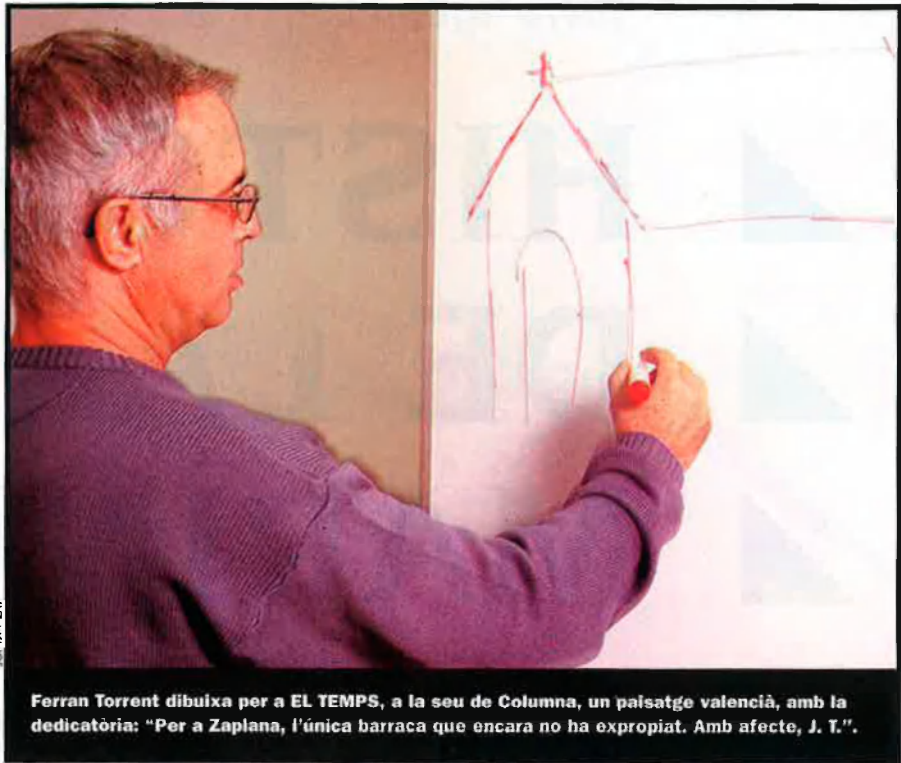
—En tinc previst un a Santo Domingo per fer un llibre com el de Cuba. Són llibres que em serveixen per agafar el pols narratiu. Però el dietari ara em fa la mateixa funció.

—Com es comporta el lector valencià, si fa no fa com sempre?

—A partir de *Gràcies per la propina*, he doblat, a València. I és un lector, ho sé perquè ho tinc molt comprovat a la Fira de València, generalment castellanoparlant però que no té cap dificultat per llegir en català. El 50% de la gent que em ve perquè li dedique el llibre, és castellanoparlant. Això m'ha agradat molt, ja que és un públic que semblava reticent i és molt nombrós, tot i que encara queda molt per conquerir-lo.

—Heu reduït la vostra tasca periòdica. Per mandra, perquè ja en teniu prou amb els diners dels llibres? Per què?

—La preparació d'una novel·la por-

Ferran Torrent dibuixa per a EL TEMPS, a la seu de Columna, un paisatge valencià, amb la dedicatòria: "Per a Zaplana, l'única barraca que encara no ha expropiat. Amb afecte, J. T."

ta feina i en el meu cas, necessite estar tranquil, no patir embolics. I preferesc concentrar-me en la novel·la i mantenir una regularitat de publicació. Fent novel·la pots fins i tot descansar tres dies, llegir molt, i recuperar després el temps perdut.

—A Itàlia, les notes biogràfiques que apareixen per Internet comencen dient que treballau en EL TEMPS.

—Perquè han agafat les dades de l'època que hi treballava.

—Penseu que la València de *Cambres d'acer inoxidable* és zaplanista?

—Sí. Crec que fins i tot de forma explícita. Tot l'entramat polític respon a un govern de dretes molt semblant al de Zaplana.

—Però abans del PP, els industrials, empresaris i especuladors no s'embutxacaven els diners?

—Sí, però no en la mesura que ho fan ara. Vaig veure una revista d'economia de València amb la facturació de les grans empreses i en algunes d'aquestes es notava una gran diferència entre el període socialista i el zaplanista, fins a deu vegades superiors. I eren empreses de construcció. Quan es factura deu vegades més respon a una cosa que es diu especulació

i a la novel·la, això, a tall de comentari, surt.

—Que potser esteu en contra de Terra Mítica?

—Sí. Estic en contra no concretament de Terra Mítica sinó de la forma amb què s'ha dut a terme i la forma amb què es duu un altre projecte de parcs temàtics del País Valencià. La Generalitat munta una empresa pública per expropiar. I contra això no pots fer res, només callar, cosa que trobe escandalosa, perquè quin bé públic és un parc, com si fóra un hospital. I abans que nasquen les empreses públiques, els amiguets ja han comprat els terrenys del voltant del parc. Si el terreny val mil i te'l compren a dos, creus que és un preu bo, però no saps que en pocs anys valdrà trenta, quaranta o cinquanta. I això és el que és indecent, com és indecent que t'expropien per fer un parc temàtic. Això és el que ha passat amb Terra Mítica i passarà amb *World Illusion*. Encara no està projectat i ja fa quatre anys que estan comprant per allí. Qui compra? El que està arrimat al poder, que sap que es farà això.

Lluís Bonada